

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELOFIZETESI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Küzdelem a „mérgezett mérég“ ellen.

Zombor, szeptember 2.

A kínaiak már Krisztus előtt ezer esztendővel kimondották az alkoholra, hogy az — mérég s szigoruan tilalmazták annak fogyasztását, az a régi kínai tehát egész joggal nevezhetné barbár korszaknak a mai időszakot, amikor langymeleg cikkekben arról olvashatna, hogy napjainkban még ezt a mérget is még jobban elmérgezik és úgy bocsátják közfogyasztásra, csakhogy pusztító hatása még borzasztóbb legyen.

Társadalmi téren az antialkoholista mozgalom bár igen kevés eredményt tud felmutatni, de ha igen lassan is, de mégis csak itt-ott vannak eredményei. Állami és törvényhozási téren azonban e mérég elleni küzdelemnek nyomát sem látjuk, mintha csak a magyar parlament mindennemű rendszabály mellőzésével az ivást mint ősrégi nemzeti virtust óhajtaná honorálni, mint amely virtushoz nemzeti tradíciók fűződnek.

Köteteket irtak már tudós orvosok az alkohol mérgező hatásáról, de a pálinkának, mint rögtön élő mérégnek

a hatása csak az utóbbi időben lett ismeretes. Ezekből az esetekből, melyeket csak a legutóbbi napokban bőven pertraktált a napi sajtó, borzasztó megbizonyosodással mered elénk korunk legborzasztóbb bűne: anyagi érdekekért a mérget magát is megmérgezni, hogy kijátszassék a törvény, mely kijátszás a bűnösnek anyagi előnyt biztosít felebarátjának árán. Kiderült ugyanis, hogy lelkiismeretlen pálinkafőzők a közönséges pálinkákat faszesznek nevezett szeszanyag keverésével állították elő, mely szesz a faccetek lepárolása után keletkezik s amely rendkívül erős, sokkal olcsóbb, mint a rendes alkohol, mert nincs úgy megadóztatva, de viszont az emberi szervezetre nézve halálosan ható mérgeket tartalmaz.

A mezőgazdasági szesztermelők országos egyesülete régóta figyelemmel kísérte ezeket a manipulációkat, de felszólalása mindenkor a pusztában elhangzó szó maradt, míg csak maga az orvosi tudomány is, — sajnos már csak az áldozatok holttetemei mellől szolgáltat a szakértőknek igazságot és szomorú tanubizonyosságot.

Dr. Szilágyi Gyula egyetemi tanár mutatott rá elsőnek — most már kétségtelenül — arra, hogy pálinkamérgezések nemcsak nálunk, hanem mindenütt előfordulnak, de különösen ott, ahol a nép denaturált szeszt fogyaszt. Különösen bebizonyosodott ez Oroszországban, ahol az 1906-ban megengedett denaturált szesz forgalomba hozatalát be kellett szüntetni népegészségügyi szempontból.

És mindennek dacára sem nálunk, sem másutt a kormányok nem foglalkoznak komolyan azzal, hogy olyan rendszabályokat léptessenek életbe, melyek általában az alkoholizmus ellen hathatós fegyverül szolgálhatnak. A magyar törvénykönyvekben alig van az alkoholizmus ellen való rendelkezés, sőt büntetés helyett a büntető törvénykönyv még előnyöket biztosít a részegeseknek, a haza józan polgáraival szemben.

A szeszadózási törvényünk pedig legfontosabb részletében egyszerűen gyámsoltalan, mikor jóformán maga a törvény nyit szabad tét az olyan szesz előállítására, mely kétszeresen

Ujabb képek az okkupációból.

Irtá: **Del Toró.**

XX.

A kakas ugyan már nem kukurikolt, hanem helyette egyre harsogtak a trombiták, hogy: előre!

Hát lassacskán törtettünk előre, a bosnyákok meg huzódtak vissza a vár felé. A gyilkos tüzeket nem állották. Délután, ugyan hat óra tájban, már az egész ezred harc-vonalban feküdt a vár körüli fekete sziklákon és borzadálylyal tekintett a mély sziklahasadékba. Csak egy kőhajításnyira büszkélkedt előttünk kihívólag a vár, mintha csak azt akarta volna mondani:

— Jertek közelebb!

— Mindjárt leütjük rólad a félholdat — gondoltuk magunkban és vártuk a további parancsot.

Egyszerre csak elhangzott a parancsnok harsány szava:

— Szuronyt szegezsz és előre!

Mint a kaptárból kibocsájtott-méhraj támadt az első zászlóalj szuronytszegezve a várnak, a másik két zászlóalj pedig ott ma-

radt a sziklahegyeken hátvédnek és iszonyú tüzelést fejtett ki az ágyúkkal együtt. Egypár pillanat alatt be voltak zúzva a vár kapui s mi büszke léptekkel vonultunk a várba.

Az estharmatos légben nem a távoli harangszó hívott bennünket „Ave-Máriára“, hanem puskák ropogása, ágyúk dörgése dicsőítette a Mindenhatót!

Benn a várban már nem találtunk élő embert. Üres volt egészen. A vár alatti alaguton menekültek el a fölkelők, bizonyosan azon célzattal, hogy máshol verődjenek ismét össze guerilla csapatokká. Belátták, hogy itt még Mohamed se menti meg őket a biztos haláltól. Még a börtönökben sinlődő rabok lábairól is leverték a vasat, hogy gyors meneküléssel mentsek meg piszkos életüket.

Csak elhányt fegyverek, éles handszárak, kiesorbult görbe kardok, drágakövekkel kivert pisztolyok és nehéz mordályok mutatták, hogy szerte-széjjel nagy pusztítást vittek végbe fegyvereink. A sebesülteket is mind, a halottaikat meg legnagyobbreszt magukkal cipelték. Csak néhány tarfejű halott hevert a vár udvarán, nyitott szájjal és le-

csukott szemekkel tekintvén a csillagos égre. Ezek már nem mondták azt, hogy: „hajnalban, hajnal előtt, rózsafa nyílik a házam előtt.“

Két napi fárasztó küzdés és véres harcok után tértünk vissza Bihácsba.

Csak néhány napig maradhattunk vesztet. Pedig a tiszavidéki legények már nagyon számították az „ablézés“ napját, hogy nemsokára magukhoz ölelgethették rég nem látott babájukat. Egyre fűtyülgették is ezt a kedvderítő tiszaparti nótát:

„Hol a Tisza vize lassan kanyarog,
Szívem azon a kis tájon andalog;
Virágos kert volt ott az én kebelem,
Öntözgeté árjával a szerelem.“

De hát a jó Isten egy fekete vonással, mely a parancsban jelentkezett, egyelőre áthuzta a számadásukat.

Alig pihentük ki a nagy fáradalmakat, már is az első zászlóaljat Kruppához vezényelték, hol a fehervári magyar gyerekek küzdöttek az ellenséggel, de mert a „fehervári bieskákkal“ csak szalonnát lehet jól falatozni, hát segítségül hívták a bácskai szuronyokat. Pedig az idő is nagyot változott néhány nap alatt. Mert ebben a hegyes

méreg, úgy hogy ma már végtelenül elszomorító konkrét esetek kényszerítik a társadalmat arra, hogy szervezeteiben a szeszadózás gyökeres reformját, valamint a fogyasztásra szánt bor-szesznek faszesszel való keverését, Franciaország mintájára a legszigorúbban tilalmazásának törvényhozási kimondását szorgalmazza.

Meg kell mozdulni a magyar társadalom minden tényezőjének, hogy a közérzést hangos szóval kifejezve, legilletékesebb helyre juttassék a visszaélések megtorlásáirányuló kívánságot a „mérgezett méreg“ előállításának lehetetlenné tétele tekintetében nemcsak gazdasági, de szociálhigiéniai szempontból is.

Általában pedig igazán népmentő dolog volna oly irányu intézkedés, mely a pálinka fogyasztási adóját emeli, viszont a bor fogyasztási adóját csökkentené.

Az állami tanítók eskütétele.

Lélekemelő szép ünnepély folyt le folyó hó 1-én a vármegyeháza nagytermében. Ekkor tették le a hivatali esküt az ujonnan kinevezett zentai, apatini, sajkásszentiváni, dunagardonyi, szondi és pincédi állami elemi iskolai tanítók és tanítónők *Faragó* János kir. tanfelügyelő kezeibe. Hetvenheten mondták *Csapó* Kálmán kir. helyettes tanfelügyelő után az eskü szavait: „magyar hazám és annak alkotmánya iránt tántoríthatatlan és rendületlen hűséggel viseltetem; az ország szentesített törvényeit megtartom; a gondjaimra bízott ifjúságot a magyar haza szeretetében fogom nevelni.“

Az eskü elhangzása után *Faragó* János kir. tanfelügyelő szép szavakban és lendülettel előadott beszédben fejtegette báró Eötvös Józsefnek az 1868. évi XXXVIII. t. c.-kel

megvetett alapvető munkáját, majd gróf Apponyi Albert kultuszminiszterről emlékezett meg a hallgatóság zúgó éljenzése között, hálás szavakkal fejtegette az 1907. évi XXVII. t. c.-et, amely a tanítóságot az anyagi gondoktól megmenti s lehetővé teszi, hogy teljes erejével hivatásának éljen s lelkesedéssel munkálkodjék a magyar nemzeti oktatás terén. Üdvözölte az eskütételen megjelent *Fernbach* Károly főispánt, aki eddig minden ténykedésével beigazolta, hogy a tanítói kar-nak őszinte igaz barátja volt, kéri, hogy tapasztalt jóindulatu támogatását a jövőben se vonja meg a tanítóságtól.

Az éljenzések lecsillapultával *Fernbach* Károly főispán hálás köszönetet mondott *Faragó* tanfelügyelőnek, hogy a szép és lélekemelő ünnepélyre meghívta. Önökben látom — ugymond — a jövő Magyarország megalapításának eszközeit. Önök vezetnek, önök szabják meg a gyermekek szívének az irányt. Az önök lelkesedése csepegteti a gyermek fogékony szívébe a haza iránti szeretet szent érzelmeit. Amidőn kineveztetek, a kormány apellált az önök hazafiságára és nem hiába, mert a magyar tanító mindenkor hivatásának magaslatán állott és áll ma is. Kövessék önök lelkesedéssel *Faragó* kir. tanfelügyelő urat a hazafiság jellegével ezentul is tovább és akkor meg vagyok győződve, hogy a nemes eszmék megtermik gyümölcsüket, amely Magyarország, szeretett hazánk felvirágzására vezet.

A szünni nem akaró éljenzés és taps elcsillapultával a főispán elhagyta az ünnepélyt, amely után *Faragó* kir. tanfelügyelő, *Csapó*, *Argay* és *Szalay* segédtanfelügyelők közreműködésével a kinevezési okmányokra rávezették az eskü letételét igazoló záradékot.

A tanítók a déli és délutáni vonatokkal utaztak vissza állomáshelyeikre, hogy megkezdjék a jövő Magyarország alapvető munkáját.

Az ég áldása kísérje őket!

országban ma még keményen tűz a nap és holnap már fehér hólepel borítja az utakat. De menni kellett.

Mikor elindultunk, egyik zsidó baka, kinek különben nemcsak erősen meggörcsült nagy sasorr ülte meg a szeplős arcát, de olyan sasszemei is voltak, hogy az ágyugolyó sebes röpülését is meglátta a levegőben és mindig „avizálta“ is, hogy merre csap le, mi által a sereg figyelmessé lett a veszedelemre, — „maródit“ jelentett, mert egy nagy kelés támadt a nyakán és nem bírta a fejét mozgatni. A napos káplár, egy tagbaszakadt hatalmas legény, azonban hamar segített a baján.

— Te gyáva féreg! — mondta neki és hirtelen úgy nyakontörülte vasmarkával, hogy a kelés „magja“ a kaszárnya tetejére ugrott.

Egyszerre meggyógyult a zsidógyerek és hamarosan beállt a glédába, nehogy még egy másik „barátságos“ pofon is érje és akkor igazán megbetegedjék.

Utunkban nem találtunk se aranyat, se ezüstöt, se tömjént, se mirhát, de még marhát se. Szűkölködött ez a vidék nagyon a jóban és csak fanatikusan vad, boszuálló néppel volt megrakva.

Kruppa nem volt ugyan elsőrendű

erősség, de vérengző vad néppel volt megtömve és mélyvizű sáncárcok körítették. A víz pedig mindig nagy akadályt képez a várak ostrománál. Ezért mentünk a fehérvári gyerekek segítségére. Mire hajnalban odaértünk, vastag hóbunda takarta már a földet, mi pedig úgy néztünk ki, mint a hőemberek: tetőtől-talpig fagyos hó és jégcsapok csüngtek le rólunk. Bizony megdöbbant a szívünk ennek a kiellen tájnak a látásán, a hidegtől meg kicsordult a könnyünk. Még a magasban lobogó tábori tüzek se bírták hamarosan felmelengetni meggémberedett tagjainkat.

Ha lett volna lágy kenyerünk, hej, ha lett volna! gyönyörű „piritosat“ ehettünk volna.

A hidegtől majd kirepedt a bőrünk és olyan rózsákat festett arcunkra a frissen hullott fagyos hó, hogy az szinte elpirult szüzi csókjától, mint valami szerelmes kislánynak a piros pántlikás „istrimpfli“ kötője.

Előttünk feküdtek mély hóban a fehérvári hős fiúk és egyre „öntötték a forró ólomot“ a bosnyákok felé, hogy lyukat furjanak a bőrükön, mi meg úgy ötszáz lépésnyire mögöttük ütöttünk tanyát, hogy rövid pihenés után nekiessünk az idomtalan vár-nak. Mert nem azért jöttünk ide, hogy a subánkat itt igyuk be, csinos barna menyecs-

Tulbecsülés.

Korunk egyik legnagyobb baja, hogy az emberek tulbecsülik magukat; állásaik, viszonyaik fölé helyezkednek — és többnek akarnak látszani, mint amennyire képességeik és vagyonuk, valamint rangjuk jogosítaná.

Ugylátszik, mintha a fák az éjig akarnának nőni — mint egy német közmondás tartja. A kézműves gyárosnak nevezi magát — és ha üzeméhez gőzgépet alkalmaz, még ha csak egy legényt és egy inast tart is — ebédkor és este hangosan hallatja a gőzgép sipját, hogy az egész város tudja, hányat ütött a „gyár telepén.“

A munkás felesége, kinek alig van egy foltozatlan ruhadarabja, nem nevezi fiát egyszerűen Mihálynak, hanem Misi-kének, a leányát nem Lidiának, hanem Lillikének. S ha a fiu elhagyja az iskolát és valami mesterséget tanulhatna, akkor ezt lehetetlennek tartják, — a fiu tehetségeit többre becsülik; bedugják valami hivatalba vagy irodába, hogy naphosszat irdogál — ez előkelőbbnek látszik.

S mivel ez nemcsak egy, hanem számtalan sok esetben történik, azért van annyi elhibázott egzisztencia és terjed oly ijesztő mértékben a szerzilizmus.

Mindenki keresi és áhitozza az előkelő összeköttetéseket, sokan vannak, kik oly társaságokba furakodnak, hova nem valók s ezért nem ritkán összekülönböznek egyszerű, tisztességes szüleikkel, testvéreikkel és ismerőseikkel. Hogy fentarhassák a rangukon felüli összeköttetéseket, oly költségekbe bocsátkoznak, melyekre sem szükség, sem a keresetből elég fedezet nincsen. Elfojtják véleményüket és meggyőződésüket és értelmetlenül dobálóznak az idegen szavakkal; szóval: az átkozott urhatnám-ság kedvéért tönkreteszik önmagukat

kének bogárszeme se esalt ide, hanem az a dicső tudat nyomta markunkba a fegyvert, hogy innen is elvisszük a hirkoszort, a „kegyetlen tigriseknek“ meg „ólomkoszort“ fonunk a fejök köré.

Hát amint kissé rendbeszedtük magunkat, azt mondtuk:

— „Nem ütök a bakát agyon, sárgarigó rozsmaringom, galambom“ — és támadtunk.

Rövid egy órai harc után már nem lengette a fagyos, havas szél Mohamed zászlóját a vár fokán. Ugy eltűnt az a vad bosnyákokkal együtt, mintha földrengés nyelte volna el. Mire ágyuink öblös torkukkal a vár kapui elé értek, hogy azon esetre, ha még megmozdulna valaki bent, porrá zuzzák a falakat, — már mindenütt siri csend honolt. A harci zajt elnyögte a halál. Aztán rájuk borult az éj sötétsége és mindent eltemetett. Ez a temető már nem virágozott kék virággal. Mert ahol az ágyuk bömbölő torka készít utat a gyalogságnak előre, a gyalogság vitéz fegyvere meg ösvényt vág az ágyuknak a várak kapuihoz, ott már csak „vérvirág“ vagy „hírvirág“ terem.

Csak a sebesültek nyöszörgését vette szárnyaira az éj leánya: a sivitó déli szél és vitte a magasba, hogy a hegygerincek üstökéhez csapja, az elesettek piros, fagyos

és családjukat, aláássák a maguk és gyermekeik boldogságát.

Ha keressük, miért találkozunk ma-napság annyi fiatal bűnös, úgy ennek okát legtöbbször a saját és más személyek tulbecsülésében fogjuk találni. Sohasem volt annyi jogosultsága a közmondásnak: „Addig nyújtózkodjál, a meddig a takaród ér!”, mint éppen napjainkban.

A nagyraevágás még nem hiba, ha az eszközöket csinyján megválogatjuk, amelyekkel a magunk elé tűzött célt elérhetjük. Nemcsak egyeseknek, magának a nemzetnek is érdeke, hogy mindenki minél többre törekedjék. Aki a nagy küzdelemből, az általános versengésből visszavonul, aki inkább megelégszik a nyomorral, semhogy az élet túlekedésében neki is szerep jusson, az nem szerény, hanem éhbetlen. Az nemcsak hogy nagyot alkotni sohasem fog, amivel a maga, esetleg hazája sorsát is előbbreviheti, hanem el fog merülni a semmiség posványába.

Vágyódjék tehát mindenki nagyra, de ne állapodjék meg a vágynál, hanem tegyen is, dolgozzon is akként, hogy céljához mind közelebb jusson. Ezt nagyzással elérni nem lehet; a külsőségek, a finom keret nem emelik a becsületet — ahhoz becsület, tisztességes munka és megfelelő képesség kell. Belső becsület nélkül a nagyraevágás nemcsak lealacsonyítja az emberek értékét, de egyúttal anyagilag is érzékenyen megkárosítja őket.

A mai praktikus kor szigorúan megköveteli a szorgalmas önművelődést és rendesen előbb-utóbb kemény büntetéssel sújtja azokat, kik többnek akarnak látszani, mint amennyire tehetségeik feljogosítják őket.

A sok bűn, sikkasztás, lopás, rablás és öngyilkosság, mind a nagyraevágásban megfogamzott tulbecsülésben leli eredetét.

vére pedig a halál zord képét festeitte a fehér hóra.

Kruppánál volt az utolsó ütközet, melyben a bácskai fiúk résztvettek. Kitűnt a mi vitézségünk sok véres csatában, minden csapás tiz halál volt az ellenség sorában.

A vad bosnyákok mindenütt meg voltak törve, úgy hogy többé lábra nem állhattak. Ezentúl már csak a béke olajágával közeledtek felénk és mi barátságosan fogadtuk őket és az irás szavai szerint megbocsájtottuk még a kegyetlen vérengzésüket is, mert fanatikus vadságukban nem tudták, hogy mit cselekszenek! . . .

Most pedig — miután időközben Csazin váránál is „kötött marsrutával” bocsájtottuk el a fészkelődő bosnyákokat a másvilágra és a győzelem zászlaját magasan lobogtatva tartottuk a kezünkben — tekintünk be ismét Bihácsba egy rövidke pillanatra, hogy ezt az Istentől is elfelejtett girbe-gurba országot végre örökre oldalba rughassuk.

Most már teletüdövel énekelte a baka:

„Haza megyek nem sokára,
Kedves babám portájára,
Viszek neki diósóséget,
S keblemben dobogó szívet;
Fejére koszorút teszek,
Az oltárnál esküt veszek:
Te voltál a védangyalom
Éltemet neked áldozom!”

A magyar faj, mely lázasan dolgozik megizmosodásán, bűnt követ el, ha a kor intő szavát nem akarja követni és a rendelkezésére álló erővel takarékosan nem bánik. Nekünk ezt az erőt az urhatnomság felesleges költségeire nem szabad elfecsérelnünk, hanem törekednünk kell, hogy becsvágyunkat ernyedetlen, lankadatlan munka révén elégtessük ki.

Munka kell a hazának! S derék, jó hazafi csak az, aki a haza javára munkálkodik, nem pedig az, aki többnek akar látszani, mint amennyi — bármilyen hangosan kürtölje is világgá hazafiságát. *B. É.*

Női ipariskola tanfolyamának tájékoztatója.

A háziipar egylet által fentartott női ipariskola 1909—1910. évi tanfolyama szeptember 9-én kezdődik.

A Bács megyei Nőiipariskolának három szakosztálya van: *a fehérvarró, a felsőruhavarró, végül a fehér-, színes- és műhímző osztály.*

A tanítás a fehérművarró szakosztályban egy, a hímző és ruhavarró osztályban két évig tart.

Bármely szaktanfolyamot végző növendék heti egy, a tanítónő által meghatározott napon, *tetszése szerint diszmunkát tanulhat.*

A tanév szeptember hó 9-én kezdődik s a következő év június utolján végződik.

A felvételre először jelentkező tanulók tartoznak keresztlevelüket bemutatni, mert az intézet tanfolyamaira csak oly leányok vételnek fel, kik 12. életévüket betöltötték s legalább az elemi népiskola hat osztályát vagy a polgári iskola második osztályát sikerrel elvégezték.

Akik ingyenes helyre óhajtanak felvétetni, szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket a beiratási idő alatt a felügyelő bizottságra címzetten nyújtják be.

A beiratás díja évenként 4 korona, a tanításért a tanulók fél évenként 25 korona tandíjat fizetnek, amely havi 5 koronás részletekben is fizethető.

Beiratkozni szeptember hó 1—4. napjain lehet, délelőtt 8—12 óráig az intézet helyiségében (Zrinyi-utca, Koczik-féle ház.)

A nőiipariskola részletes tájékoztatóját levélbeli megkeresésre, bárkinek szívesen megküldi Zomborból *Lackner Emilia* a női ipariskola tanítónője.

H I R E K.

Kinevezés. A zombori kir. törvényszék elnöke *Hadarics János* igazolványos altisztet a vezetése alatt álló kir. törvényszékhez hivatalsszolgáivá nevezte ki.

Athelyezés. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök *Sutoris Ervin* makói számtisztet a zombori m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez hason minőségben áthelyezte.

Nyugalomba. Széll Pál szabadkai kir. törvényszéki bíró és Tövisy Elek hód-sági kir. járásbíró betétszerkesztő telekkönyvezető hosszú szolgálatuk után nyugalomba vonultak.

Jubiláló színész. Baján Polgár Károly színtársulatánál mult hó 24-én Horváth Ferenc nyugalmazott színész 60 éves jubileumát ünnepelték meg. A jubiléus „Legjobb az egyenes út” e. vigjátékban lépett fel.

Bajok a baja-báttaszéki vasutnál. Hosszu ideig tartó huza-vona után végre átadták a baja-báttaszéki vasutat a forgalomnak. De alig indultak meg az első vonatok, máris kiderült, hogy a Magyar építő részvénytársaság, ez a magyar névre keresztelt osztrák vállalkozás, milyen ügyefogyott, slendrián munkát végzett. Bajáról ugyanis azt jelentik, hogy Valentin Emil dr. bajai ügyvéd, a közigazgatási bizottság tagja nyilatkozatot adott ki, amelyben többek között a következőket mondja:

Az egész pályatest közbiztonsága Bajától a báttaszéki töltésig veszélyeztetve van, továbbá a vasuti hid nincs kellő őrizet alatt. A maga részéről, mint a közigazgatási bizottság kiküldött tagja, az erkölcsi felelősséget nem vállalja és annak következményeiért mindazokat, kiknek e kérdésbeni hatáskörükben áll, felelőssé teszi, mivel Bajától a báttaszéki védgátáig nincsen meg a vasuton utazó közönségnek személy- és vagyonbiztonsága. Itt egy szarvasfalka éjjel fölfordíthatja vonatot, nem is kellene hozzá rossz emberek. Ezenkívül ezen a 9 km.-nyi területen baleset esetén — pláne árvíz időben — a mentési és segítési munkálatok majdnem lehetetlenek. Hiába közelítik meg Bajáról vagy Báttaszékről a színhelyet, ott nincs hely a mozgásra sem, tehát oly berendezésről, oly eszközökről kell gondoskodni, melyek azt szükségtelenné vagy nélkülözhető teszik. Valentin a nyilatkozatot fölterjeszti a kereskedelemügyi miniszteriumhoz.

Athelyezés. A szabadkai kir. törvényszék elnöke *Sobloher Antal* szabadkai kir. törvényszéki és Berzsényi Ferenc bajai kir. járásbíró díjnokokat kölesönösen áthelyezte.

A sertéskupeczek ellenőrzése.

A sertéskupeczek szállításainak megfigyelése tárgyában a földmívelésügyi miniszter rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz. A rendelet, amely Zombor város tanácsához is megérkezett, meghagyja, hogy a sertések vételével és eladásával azok felhizlalása nélkül üzletszerűen foglalkozó sertéskereskedők, u. n. kupeczek sertésszállásai az egész országban hatósági felügyelet alá helyezendők s az ily szállásokban levő sertéseket az elsőfokú hatóság a hatósági állatorvos által a kupeczek költségére hetenként egyszer megvizsgáltatni tartozik. A felügyelő állatorvos a szállásban elhelyezett sertéseket, azok származási helyét és korábbi tulajdonosát pontosan nyilvántartani és a sertésekre vonatkozó marhaleveleket őrizetbe venni köteles. A megfigyelés alá vett sertések (a Budapest—Ferencvárosba, avagy sertés közbágyhidakra, vagy hentesek ipartelepére szállítandó sertések kivételével) csak 14 napi időtartam letelte után és akkor kerülhetnek szabad forgalomba, ha azokat a felügyelő állatorvos megvizsgálta és teljesen egészségesnek találta s ennek igazolásul a marhaleveleket ellenjegyzti. A Budapest—Ferencvárosba, sertés közbágyhidakra vagy hentesekhez szállítandó sertések marhalevelei a felügyelő állatorvos által szintén ellenjegyzendők. Ujabb sertések az ilyen felügyelet alá helyezett szállásokba csak az ott levő összes sertések eltávolítása és a szállások gondos fertőtlenítése után állíthatók be. A marharakodó állomásokhoz kirendelt szakértők a vasuton vagy hajón való szállításra felhajtott olyan sertések berakását, melyeknek marhalevelei a hatósági állatorvos által ellenjegyezve nincsenek, semmi körülmények között meg nem engedhetik.

A városok hitele. Folyó hó 9-én megtartják Kassán a magyar törvényhatósági városok polgármestereinek kongresszusát. A kongresszus a városok egyik legégetőbb kérdésével, a városok hitelügyével foglalkozik majd. Ebben a kérdésben sarkal a magyar városok minden más gazdasági, társadalmi és kulturális kérdése, mert nem a haladás vágya és képessége hiányzik a magyar városokból, hanem a pénz. Nincs kizárva, hogy a városok hitelügyén kívül más tárgy is napirendre kerül. A kongresszus tagjait ebből az alkalmából Kassa városa fogja vendégül látni.

Az állami tisztviselők országos kongresszusa. Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete kedden, szeptember hetedikén délután öt órakor választmányi ülést tart, amelyen megállapítják a kongresszus célterjesztendő jelentések és javaslatok szövegét. Előterjesztésre kerül a pragmatika-albizottság, a társadalmi feladatok kérdéseit tárgyaló albizottság, a fizetésrendezési albizottság, a státuszrendezési albizottság, valamint a tisztviselői közalap létesítését tárgyaló albizottság jelentése, nemkülönben a kongresszusi főjelentés, amely beszámol a Szegeden 1907-ben tartott kongresszus határozatainak végrehajtásáról, valamint a szegedi emlékiratban foglalt kívánások sorsáról és az állami tisztviselők jelenlegi kívánásairól.

Elégett gabonatermés. A mult szombaton délután hatalmas tűzoszlop világította meg az ujszváci határt. Az egész égálja vörös pirban uszott és a félrevert harang jajgató kongása jelezte, hogy tűz van. A határban dult a veszedelem, H e t t e s h e i m e r Keresztély földbirtokos földjén. A zabasztag gyult ki és lángolt piros lángnyelvekkel. A község tűzoltósága az értesítés vétele után a lehető legnagyobb gyorsasággal vonult ki az égés színhelyére, de csak a lokalizálás szerepére szorítkozhatott. Mire kiértek, már az egész terület égett. A tűz rohamosan terjedt s a keletkező gyengébb szellő nagyon megkönnyítette a romboló elem munkáját. Ezer kereszt zab vált a lángok martalékává anélkül, hogy bármit is meg lehetett volna menteni. A kár elég nagy, mintegy 5000 korona. A tűz okát nem tudják és a megejtett tűzvizsgálat sem volt képes a veszedelem keletkezésének történetét felderíteni. Állítólag boszúból eredő gyújtogatás műve az egész, de az sincs kizárva, hogy valami eltévedt szikra idézte elő a pusztulást.

Közeledik a szüret. Régen elmult az az idő, amikor a szüret hegyenvölgyön dárídót jelentett. Ma is örömműnp ugyan, az örömbe azonban öröm is sokszor esőppen, mert a gazdának pénzébe, sok pénzébe van a leszűrt must, amelynek értéke néha alig, vagy nem is haladja túl a szőlőre fordított kiadások összegét. A fagy is sok helyt jelentékeny kárt tett az idén s így a szüreti eredmények nem mindenütt hangolják örömmre a szőlőbirtokosokat.

Lefokoztak egy katonaszabeditő főhadnagyot. Kedden délnben egy szakasz katona előtt Budán a Margit-körut 87. számú helyőrségi fogház udvarán lefokoztak egy főhadnagyot: Demjanovich Damjánt, akire rábizonyult, hogy éveken át katonaszabeditással foglalkozott. Ujverbászról érkezett annak idején a feljelentés a budapesti hadtestparancsnoksághoz, hogy a Bácskában nagy stíben folyik a katonaszabeditás. A feljelentés nem minden őszinteség nélkül bevallotta azt is, hogy azért adja fel a katonaszabeditást, mert a feljelentőnek nem sikerült. A névtelen levélíró azt állította, hogy a gazdagabb bácskai fiúk kivétel nélkül kibujnak a katonaság alól, hogy a katonaszabeditás rendszeresen folyik, fix ára van és két-három, legfeljebb négyezer koronáért mindenki megszabadulhat a katonai szolgálattól. A hadtestparancsnokság két detektívvel nyomoztatott a feljelentés nyomán. Megállapították, hogy a katonaszabeditást Demjanovich Damján követte el. A főhadnagy gazdag és előkelő szerb családból való; az apja görög-keleti püspök és ő maga is nagy vagyon ura. Kiderült, hogy Demjanovich Damján esztendő-kön át üzte a katonaszabeditásokat, egész országra kiterjeszkedő volt a szervezete és igen sok pénzt keresett gazdag bácskai nábobok fiainak a gyöngyöletből való kiszabeditásával. A vizsgálat mindent kiderített, a katonai szolgálat alól kimentett ifjakat újra besorozták és a bűnös főhadnagyot bezárták. Kedden hirdették ki előtte az ítéletet: a lefokozást és egyévi börtönt. A szép aranycsillagokat lefejtették a gallérról s visszakísérték a cellájába. A vizsgálati fogságot beszámították azonban a büntetésbe, néhány nap mulva szabad lesz Demjanovich Damján, a közlegény.

Fölöslegesek a munkásházak.

Szomoru hírek érkeznek a zentai új munkásházák felől. A szép, egészséges házak munkáslakói egymásután hagyják ott a város által felépített otthonukat, mert nem képesek az elég csekély házbért fizetni, olyan gyatra a fizetésük. A magyarországi áldatlan munkásvizonyok visszakényszerítik a munkásokat az egészséges, tiszta lakásból a tulszuffolt, ronda odukba.

Egy kis leány balesete. Theodorovits Milos ósziváci kereskedő nem régen nősült. A házastársak boldogan éltek egymással és boldogságukat csak fokozta a kis hároméves Miléva, aki megaranyozta a szülők minden percét. Miléva igen vidám, élénk gyermek volt. Mint afféle kis leányka, nagyon szeretett játszani. Az asztalon valami fényes tárgyat pillantott meg, amit mindenáron magához akart kaparintani kedvtelésének kielégítésére. Minthogy azonban bárhogy is ágaskodott, nem tudott hozzáférni, felkapaszkodott az asztal mellett álló székre, hogy majd onnan elérje a csillogó játékszert. Már félig fenn volt a széken, amikor hirtelen megesuszt és lebukott a székről. Éppen a fejére esett és a kemény kikövezett földön darabokra zúzta a fejét. Egy rettenetes sikolyt hallatott és szörnyet halt. Mikor a rémült szülők behohantak, a kis Miléva halott volt már, nem lehetett rajta segíteni. A sulyosan sujtott család iránt igen nagy a részvét.

A lovak patái alatt. Budánovics Ferenc 16 éves szabadkai lovászfut a gondjaira bízott lovak az istállóban életveszélyesen összerugdalták. A fut beszállították a kórházba, ahol most a halállal vívódik.

A fürdés halottja. Krempotics Tamás szabadkai ácssegéd rövid idő óta a pestmegyei Kecel községben dolgozott. Kedden a Dunaágra ment fürödni s a víz árja elragadta, úgy hogy a vízbefult. Holttestét még nem találták meg.

Életmentő fiu. Bácsföldváron történt a fürdőháznál, hogy Bene vendéglősnek 7 éves Józsi fiacskája horgászás közben, mikor a keze közül kisiklott halaeska után kapott, megesuszt és a fürdőház dobogójáról a nyílt esatornába bukkott. Az uszni nem tudó fiu elmerült és fuldokolni kezdett, amikor társa segélykiáltásaira figyelmessé lett Balassa Pál, dr. Balassa orvos fia és a fürdőházból kifutva, a fölbukkanó fiu után ugrott és azt kimentette.

Pályázat. Ujvidék városnál nyole rendőri állásra pályázat van hirdetve. A pályázatok folyó hó 30-ig nyújtandók be.

A Duna halottja. Begecsi tudósítónk jelenti: Krisztics Milán tekintélyes begecsi birtokos Péter nevű 9 éves fia a napokban a Dunában fürdött. A szerencsétlen fiu a Duna közepén az ár elragadta és a hullámok egy örvénybe sodorták. A kis fiu küzdött egy ideig az örvénylő vízzel, de creje nem bírta és belefulladt a Dunába.

Lovagiatlan sógor. Koch Lukácsné esávolvi menyecskének valami vitája akadt a sógorával, Koch Mihállyal. A sógor sehogyan sem akart ányának igazat adni. Amikor már nagyon heves lett a vita, Miska sógor elővette a végső argumentumot és sógorasszonyát oly alaposan elverte, hogy az kénytelen most az ágyat nyomni.

Halál a pályaudvaron. Egy szerencsétlen asszonyt ért utól váratlanul a halál a szabadkai pályaudvaron. Dobák Andrásné évek óta betegen feküdt Baján. A hosszú betegség megemésztette kis vagyonukat és a sulyos beteg asszony elindult Horgosra, hogy szüleinél várja felgyógyulását, miután férje szegénységük miatt nem tarthatta el. Mikor Szabadkán átszállt a bajai vonatról, az utazás izgalma megölte. Beszállították a hullaházba és onnét eltemették.

Művészet — Irodalom.

A „Vasárnapi Ujság“ augusztus 29-iki száma a nemzetközi orvosi kongresszusról, a baja—báttaszéki hidról, a reimsi repülőgép-versenyéről, a Szent István napi körmenetről, a kecskeméti dalünnepről közöl sok érdekes fölvételt. Szépirodalmi részébe Mikszáth Kálmán regényt, Lévy József és Lampréth Géza verset, Zöldi Márton novellát irt s Lesueur Dániel regénye egészíti ki e részt. Egyéb közlemények: Aeroplannal az Atlanti oceánon át (cikk), tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkróniká“-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában, (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap“, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

CSARNOK.

Egy kis tévedés.

Páros jelenet.

Irta: **dr. Hannig Györgyné.**

S Z E M E L Y E K :

Birike, 16 éves bakfis.

Szobaleány.

Birike. (Egyedül van, asztalnál ül és ír, miközben a levél szövegét hangosan mondja.)

Kedves Ella! Anyácskám ma Obudára ment szegény beteg bácsikánk látogatására. Magam vagyok, oszd meg velem a mai délutánt és soraim vétele után jöjj el rögtön. Tárt karokkal vár esókoló *Birikéd.*

Igy ni, kész a levél s most csengetek, hogy a szobaleány tüstént elvigye. Elláék a szomszéd utcában laknak s így félóra mulva itt lehet. (Csenget.)

Szobaleány. Parancsol valamit a kisasszony?

Birike. Julis, kérem vigye e levelet Ella kisasszonynak Szondy-utca 51. sz. I. em. 6. ajtó. De siessen kérem.

Szobaleány. Sietek. Egy-kettő, s ismét itthon leszek (kivülről csengetés hallik). De nini ki csengethet.

Birike. Siessen, nézze meg. (Szobaleány elmegy.) Vajjon ki lehet?

Szobaleány. (Kezében egy csomaggal belép.) Kisasszony, aranyos kisasszony, ajándék. Egy hordár hozta. Csomag, igazi csomag. Azt mondta, egy barna ur küldte a kisasszonynak.

Birike. Nekem? De ki lehet a barna férfi? S mi lehet a csomagban? (Gondosan felbontja.) Virág, egy pompás, illatos virágcsokor. Ah, vajjon ki küldhette? Károly, Zoltán? Nem, sem Károly, sem Zoltán, hanem Ő. Hisz oly szépen nézett reám Elláék zsurján s úgy szidta a csunya minisztert, hogy oly sokáig késik kinevezésével.

Szobaleány. Én megyek drága kisasszony a levéllel, mert nem sokára este lesz.

Birike. Hadja Julis a levelet, majd máskor, most menjen dolgára.

Szobaleány. Parancsára. (Kimegy.)

Birike. Nem, ma nem küldök Elláért. Magam akarok lenni virágaimmal; egyedül akarom találgatni, vajjon ki küldte, miért küldte, vajjon a kis virágra akarja-e bizni azt, amit nekem megmondani nem mer. (Szagolgatja, miközben a virágcsokorból egy levélke kiesik, mit gyorsan felkap.) Levél,

levélke, ah most meg fogom tudni, kitől ered a pompás csokor. (A borítékot felbontja s olvasni kezd.)

„Aranyos kis menyasszonyának ezer csók kíséretében küldi hűséges vőlegénye:
Jenő.“

Menyasszony, vőlegény, nem értem a dolgot. Hiszen én nem vagyok menyasszony s így nem is lehet vőlegényem. Jenő ismerősöm meg épen nincsen. Kezd világosság derengni az agyamban. Itt félreértés lehet. Bizonyára a hordár tévesztette el a lakást, mert tul a szomszéd lakó leánya menyasszony, így a csokor neki szól. Óh álmok, óh ábrándok, végetek. (Kívül csengetnek.)

Szobaleány. (Belép.) Kisasszony, kisasszony, képzelje csak, itt a hordár. Mikor már a sarokra ért, jutott eszébe, hogy nem I. emelet jobbra, hanem I. emelet balra kellett volna a csomagot vinni.

Birike. Így hát most pakolhatunk. Isten veletek virágok! (Pakol, mialatt sóhajt s szeméit törülgeti.) Isten veletek virágok! Siessen Julis, adja vissza a csomagot.

Szobaleány. Sietek. (El.)

Birike. (Szomoruan.) Isten veletek virágok! Isten veletek!

De nini, miért is sajnálom úgy azokat a virágokat. Hisz nem nekem voltak szánva. Vagy talán épen ez fáj. Hogy nem reám gondolt valaki. De ki? Talán Ő... Nini, hogy elpirultam. De ki tudja nem-e gondol reám. Csak az a csunya miniszter késik oly soká a kinevezésével. Oh, nem is tudják a miniszterek, mily sok leányszívet megkeserítenek. No de hiszen csak most multam 16 éves. Még egy évet várhatok, akkor talán én is kapok az ujjamra karikagyűrűt. No persze, csak addig meggondolja magát a miniszter ur. S ha lesz karikagyűrűm, bizonyára fogok kapni csokrot is, úgy biz ám. De kitől? Azt nem árulom el, nem bizony. Aki kíváncsi, törje kicsit a fejét s ha kitalálta, mondja meg nekem is a nevét.

(Meghajtja magát s kacagva kiszalad.)

VEGYES.

A nyomdászat kezdete hazánkban. Hazánkban igen korán honosodott meg a nyomdászat, sőt e tekintetben több nyugati államot is megelőztünk. Csak-hogy nyomdánk nagyon rövid életűek voltak. Maradandókat csak Erdélyben találunk, nálunk Magyarországon inkább vándorműhelyekkel találkozunk. A művezetőknek minden felszereléssel együtt, akárcsak manapság a színészeknek, kőborolniok kellett városról-városra, mert jó ideig alig létezett oly község, hol könyvnyomtató vagy kereskedő üzlet állandóan letelepedhetett vagy erőszak ellen védelmet találhatott volna. Hogyan s mennyit kellett küzdeniök a nyomdavezetőknek, annak valóságos költői leírásu képét adja Ballagi Aladár a nyomdászat történetéről írt művében. A nyomdavezető, ki egykor szent lelkesedéssel hallgatta Melancthon ajkairól a vallástudomány ígét, mihelyt ideig-óráig tartó nagyuri pártfogóra tett szert, ura s a maga költségén berendezte nyomdáját. De egyes betűtípusok, görög és zsidó betűk hiányozván, pedig exegetikai művében okvetlenül szükség lesz ezekre, haladék nélkül utnak indult Dobsinára betűért s egyuttal a Szepességre papirosért. Megvolt már az érc és papiros. Istenhez küldött fohászszal aztán hozzálátott a betűk metszéséhez. Nem hiába nézgette külföldi akadémiákon tanultában, mikép metszik a betűt, jó hasznát vette itthon, megpróbálkozott ő is azzal a keményfával s emberül megoldotta, mert ami fogyatkozás volt is műszaki jártasságában, busásan pótolta szorgalommal, lelkesedéssel. Aztán jött a

szedés. Vászonzacsokókat varrt össze s mind-egyikbe más-más betűt tett. Balkezébe egy darabka lécet vett, melynek a befelé eső oldalán kávája volt, hogy az arra szedett betű le ne essék. Ha elkészült egy sor, összeköté a szédést s a másik sortól oszlop-zsinórral választotta el s elhelyezte a sajtó keretében. 200—300 példányt nyomott a művéből s aztán ha értett a könyvkötéshez, jól-rosszul befűzte s bekötötte könyvét. Ha már ezzel is megvolt, ott volt a legnehezebb feladat, a könyveladás. Nem lévén posta, hírlap sem, mely hirdesse a mű megjelenését, a kor szokása, meg az is, hogy a kész könyvet helyébe kell vinni a vevőnek, a nyomdász nyakába vette az országot, nemesi portáról nemesi portára járva, uton-utfélen tudakozódva a vásárokról. Valódi szerenese, ha vásár idején érkezett. Ott aztán az árusok között kiterítette a ponyvára művét s ajánlotta mindenkinek. A bámész népet, mely nagy szemekkel csodálta az újmódi portékát, elzavarta. De midőn a tömeg között hosszú fekete talárban papokat s tanítókat látott közeledni, arca felderült. Ezekkel elvitázott hittudományi kérdésekről s aztán rátért a beszéd az új könyvekre; mindegyikük dícsérte az ajánlott műveket, de annál kevesebb vette, egyik részének nem telt a pénzből, a másik drágálta, mert felesége ott van a sarkában. Eljárt az idő is, de mielőtt a sokadalom eloszlott volna, átengedte potom áron egyetlen kincsét a szegény nyomdász. S ment az örök vándor tovább az egyetlen talizmánul, azzal a tudattal, hogy az Urnak tetsző vilá-gosságot terjeszt.

Halotthamvasztás Japánban.

Japán a halotthamvasztás terén is messze maga mögött hagyta a maradi Európát, nem-csak az évenkénti hamvasztások száma, hanem magának az intézménynek praktikus és előnyös berendezése tekintetében is. Skriba tanár szerint — akinek, mint japáni hivatalnoknak megengedték, amiben még egy európai sem részesült, hogy a hamvasztásokon résztvehesen — a Japánban szokásos halotthamvasztás, különösen a szegényebb osztályoknál, évszázadokra nyulik vissza. A holttesteket kicsiny, hordókhöz hasonló koporsókban viszik a hamvasztás helyére. Egy nagy, zárt csarnokban egész sereg kis tűzhely van a földbe mélyítve és kőlapokkal vannak kirakva. Ezekre a gödrökre öt méter hosszú fenyőfa-máglyát raknak és erre helyezik a koporsókat. Ha a koporsó elégett, a holttestet nedves rizsszalmából készült gyékénybe takarják és a tüzet néhány órán át gondosan tovább élesztik. Másnap a hamumaradványt kis urnába teszik és ezt a házi oltáron helyezik el. A hamvasztás oly tökéletes, akárcsak a német krematóriumokban és csak két márkába kerül a szegényeknek és nyolc márkába a gazdagoknak. Körülbelül tíz évvel ezelőtt Tokióban 15.000 hamvasztást jegyeztek fel, az egész szigetországban pedig 270.000-et. Tokióban ma nyolc ilyen halotthamvasztó hely van és a folytonos konkurrenczia mellett ez eljárás egyre tökéletesedik. A kolerában elhaltak hulláinak elhamvasztását a törvény parancsolja. Az orosz-japán háboruban elesett katonákat, úgy a közembereket, mint a legmagasabb rangú tábornokokat egyforma katonai pompával hamvasztották el.

NYILTTÉR. *)

Alapítva: Dr. ROTH AD. Telefon
1886. :. 51-17.

Testegyenestő gyógyintézete és szanatoriuma

Budapesten, VII. ker., Stefánia-ut 55. szám.

Bejáró és bennlakó hát- és lábbetegeknek. (Elferdülések, izület és csontgyulladások, ficamok, és törések, zsigorok stb.) Saját műterem Hessing-féle járó és Dr. Roth-féle automat. egyenesítő gépek és corsettek részére. Svéd-torna, gerinnyújtás, massage stb. 26-26

Mérsékelt árak. — Kívánatra prospektus.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

Két kereskedelmi :.
: vagy gimnáziumi

- tanuló -
fölvész egy igen szolid ház.
Fövilagosítást nyerhetni
Aranygerenda-utca 8. sz.

4253/kig. 1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

Liliomos községében üresedésben levő községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javaldalmazása havi előleges részletekben fizetendő évi 1600 korona készpénzfizetés. Lakbér fejében, míg a község természetbeni lakást nem ad, az 1908. évi XXXVIII. t.-c. alapján a törvényhatóság által jogerősen megállapítandó évi összeg.

Husvizsgálatért a községtől évi 400 korona. Végül az 1908. évi XXXVIII. t.-c. alapján a vármegyei törvényhatósági bizottság által jogerősen megállapítandó látogatási díjak.

Kézi gyógyszerár tarthatása végett tartozik a megválasztott folyamodni és azt működése tartamára fentartani.

A község szláv ajku, 2800 lelket számlál, miért is a szláv nyelv ismerete megkívánatik s ezen körülmény igazolandó.

Felhivom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen — születési anyakönyvi kivonattal és az eddigi működést igazoló hatósági bizonyítványokkal is — felszerelt kérvényüket hozzám **folyó évi szeptember hó 30-ig** nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe nem veszem.

Hódság, 1909. augusztus hó 27-én.

RUMBACH LAJOS,

3-1

th. főszolgabíró.

Házhely eladás.

Zomborban a sztapári-uton (a lóvásártérrel szemben) levő 5 katasztrális hold földem, házhelyeknek igen alkalmas, szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos: **özv. Valeth Jánosné** Zomborban. 3-2

Eladó könyvtár.

2000 kötet szépirodalmi és tudományos munka nagyrészt diszkötésben eladó. Bővebb értesítés nyerhető **Csajági tanítótól Kulán.** 2-2

Első Délmagyarországi Nádfonatgyár SZOND (Bács-Bodrog megye).

Alulírott tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy az összes **nádfonatok** (stokatur) és **gomb-szőgek** a legjutányosabb árban eladók. Továbbá jótállás mellett eladok legjobb minőségű **meszet**. Tiszta, kövektől mentes. 10,000 kilonként Szondról szállítva 300 korona. **Több waggon rendelésnél árengedmény!** Kisebb rendelésnél viszonteladók árkedvezményben részesülnek.

Állandóan nagy raktár **folyékony kátrány, kátránylemez és cementben**, melyek a legolcsóbb áron szerezhetők be.

Akinek szüksége van kukoricaszárát kötözni kötélre, nálam jó erős, géppel fonott gyékénykötél bármily mennyiségben kapható, 1000 darab 6 koronától feljebb.

Ócskavas a legmagasabb árban mindenkor átvétetik.

Tisztelettel 100-93

MERKL JÁNOS SZOND,

Bács-Bodrog megye, (Pályaudvar mellett.)

3911/1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

Petrőc községben üresedésben levő irnoki állásra **1909. évi szeptember hó 20-iki** határidővel pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: 600 korona évi fizetés.

Ezen javadalmazás időközben 800 korona évi fizetésre és 120 korona lakpénzre felemeltetett, mely határozat azonban még törvényhatóságilag elbírálván nincs.

Ujvidék, 1909. augusztus 27-én.

NIKOLITS,
főszolgabíró

2-2

30807. szám

alisp. 1909.

Bács-Bodrog vármegye alispánjától.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Az ujvidék—szegedi törvényhatósági közut 80·0—81·0 km. szakasza mentén Zenta és Ada között létesítendő kettős utkaparóház építését 8469 korona 38 fillér összeg erejéig folyó évi közuti költségelirányzat IV. rovata terhére engedélyezvén, ezen építési munkálat kivitelének biztosítása céljából ezennel nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdetek.

1. Teljesítendő munkálatok:

- egy lakóház két utkaparó részére, mely két tágas szobából, két konyhából, két kamrából, két előtérből, két pinczéből és két padlásból áll;
- két melléképület, mindegyik egy szerszámkamrával, árnyékszékkel, sertés- és baromfióllal;
- egy kut;
- deszkakerítés.

Ajánlatok ezen összes munkálatokra együttesen teendők; munkanemenkint külön-külön tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

2. A munka teljesítésének határideje a munkaátadástól számított 12 hét.

3. Az ajánlatok százalékos árengedménnyel teendők; felülfizetést tartalmazó ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Csak szabályszerűen kiállított, magyar nyelven szövegezett, ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott és pecséttel lezárt, sértetlen borítékba elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el:

„BÁCS-BODROG VÁRMEGYE ALISPÁNJÁNAK

ZOMBOR.”

Ajánlat a 30807. alisp. 1909. számú versenyárgyalási hirdetésben kiírt s az ujvidék—szegedi törvényhatósági közut 80—81 km. szakasza mentén létesítendő kettős utkaparóház építési munkálataira.

4. Az ajánlatok Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalánál (Zombor, vármegyei székház, I. emelet, közigazgatási iktató) 1909. évi szeptember hó 21-ik (kedd) napjának délelőtt 9 órájáig adandók be. A később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

5. Bánatpénzül készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapirokban az ajánlati költségvetés végösszegének 5%-a legkésőbb 1909. évi szeptember hó 20-ik (vasárnap) napjának délelőtti 11 órájáig jelen hirdetmény számára való hivatkozással a zombori m. kir. adóhivatalnál teendő le.

Az adóhivatali letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

6. A versenyárgyalás a vármegye székházának I. emeleti kistermében 1909. évi szeptember hó 21-ik (kedd) napján délelőtt 9 órakor fog megtartatni; a versenyárgyaláson, illetve az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

7. A munkálatokra (szállításra) vonatkozó általános és részletes feltételek, tervek és részlettervek, költségvetés és az ajánlati minta a zombori m. kir. államépítészeti hivatalban jelen hirdetmény közzététele napjától az ajánlatok benyújtásának határidejéig a rendes hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Azon pályázók, kik a szóban levő ipari munkálatok teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek már ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

10. A munkálat elnyerője — az ide vonatkozó munka feltételek értelmében — annak teljesítéséhez hazai és pedig első sorban magyar honos műszaki erőket, tisztviselőket, iparosokat, alvállalkozókat, munkavezetőket, munkásokat stb. tartozik alkalmazni; a munkálathoz szükséges anyagokat pedig teljesen a magyar szent korona országai termelése és ipara révén tartozik beszerezni.

11. Azon pályázók, kik eddig Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságával üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességeiket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

12. A munkálat odaitélése felett döntő hatóságok részére fentartatik azon jog, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhassanak.

Zombor, 1909. évi augusztus hó 31-én.

VOJNITS,
alispán.

8460/tkvi 1909. szám.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Bezdáni kölcsönös segélyző egyesület mint szövetkezet végrehajthatónak özvegy Mórítz Istvánné szül. Kiss Verona és társa végrehajtást szenvedők elleni 700 korona tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék és a kir. járásbíróház területén lévő, Bezdán község határában fekvő, a bezdáni 1534. számú betétben A. § 1. sor. 185/2. hr. 1242 ö. i. szám alatt foglalt 74 □ öl kiterjedésű ingatlanból és házból özv. Mórítz Istvánné szül. Kiss Verona és Kiss Istvánné szül. Pál Katalin végrehajtást szenvedőket $\frac{3}{4}$ részben megillető jutaléokra 1200 korona kiküldési árban az árverést elrendelte s az az 1909. évi október hó 12-ik napján délelőtt 10 órakor Bezdán községében megtartandó nyilvános árverésen ezen ingatlanok az árverési hirdetményben megállapított kiküldési ár $\frac{3}{4}$ ánál alacsonyabb áron el nem adhatók.

Ha a kiküldési ár fokozatos leszállítása következtében a legalacsonyabb árt elérő ígért nem tétetik, a kiküldött az árverést felfüggeszti.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az, aki az ingatlanért a kiküldési árnál magasabb ígértet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kiküldési ár % a szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi % áig kiegészíteni. Ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad, és a haladéktalanul folytatandó árverésen többé részt nem vehet.

Zombor, 1909. évi július hó 28. án.

A kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány,

kir. tvszéki bíró.

A Flórián-utca 10. sz. egyemeletes ház egészben vagy részekben kiadó esetleg eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 39

2020/végreh. 1909. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102., illetőleg az 1908. évi XLI. t. c. 19. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíróház 1909. évi Sp. III. 422/4 számú végzése következtében dr. Szudárevits Benedek szabadkai ügyvéd által képviselt Földmivelők tpenztára javára 400 korona és járulékaik erejéig 1909. évi július hó 30-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 1788 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíróház 1908. évi V 1426/2. számú végzése folytán 400 korona tőkekövetelés, ennek 1909. évi május hó 30. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 81 koronában bíróilag már megállapított költségek erejéig Zomborban madár utca 3. sz. a. leendő eszközlésére 1909. évi szeptember hó 20. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1909. évi augusztus hó 28. án.

Styrum Mór,

kir. bir. végrehajtó.

30808. szám

alisp. 1909.

Bács-Bodrog vármegye alispánjától.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Az apatin—gombosi törvényhatósági közut 16·0—17·0 km. szakasza mentén Szond község és a gombosi révcsárda között létesítendő egyes utkaparóház építési munkálataira ezennel nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdetek.

Ezen építési munkálatnak 5346 korona 95 fillérben előirányzott költségei a kormányhatóságilag jóváhagyott 1909—1910. évi közuti költségelőirányzat IV. rovatán nyerne fedezetet.

1. Teljesítendő munkálatok:

a) egy tágas szobából, konyhából, kamarából, előtérből, pinczéből és padlásból álló lakóház építése;

b) egy szerszámkamrából, árnyékszékből, sertés- és baromfiólból álló melléképület építése;

c) egy kut építése;

d) deszkakerítés létesítése, szabványtervek szerint.

Ajánlatok ezen összes munkálatokra együttesen teendők; munkanemenkint külön-külön tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

2. A munka teljesítésének határideje a munka átadás napjától számított 10 hét.

3. Az ajánlatok százalékos árendeménnyel teendők, felülfizetést tartalmazó ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Csak szabályszerűen kiállított, magyar nyelven szövegezett, ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott és pecséttel lezárt, sértetlen borítékba elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el:

„BÁCS-BODROG VÁRMEGYE ALISPÁNJÁNAK

ZOMBOR.“

Ajánlat a 30808. alisp. 1909. számú versenytárgyalási hirdetésben kiirt az apatin—gombosi törvényhatósági közut 16·0—17·0 km. szakasza mentén létesítendő utkaparóház építési munkálataira.

4. Az ajánlatok Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalánál (Zombor, vármegyei székház, I. emelet, közigazgatási iktató) 1909. évi szeptember hó 21-ik (kedd) napjának d. e. 9 órájáig adandók be. A később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

5. Bánatpénzül készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapirokban az ajánlati költségvetés végösszegének 5%-a legkésőbb 1909. évi szeptember hó 20-ik (vasárnap) napjának d. e. 11 órájáig jelen hirdetmény számára való hivatkozással a zombori m. kir. adóhivatalnál teendő le.

Az adóhivatali letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

6. A versenytárgyalás a vármegyei székházának I. emeleti kistermében 1909. évi szeptember hó 21-ik (kedd) napjának d. e. 9 órakor fog megtartatni; a versenytárgyaláson, illetve az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

7. A munkálatokra (szállításra) vonatkozó általános és részletes feltételek, tervek, költségvetés és ajánlati minta a zombori m. kir. államépítészeti hivatalban jelen hirdetmény közzététele napjától az ajánlatok benyújtásának határidejéig a rendes hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Azon pályázók, kik a szóban levő ipari munkálatok teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek már ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

10. A munkálat elnyerője — az ide vonatkozó munka feltételek értelmében — annak teljesítéséhez hazai és pedig első sorban magyar honos műszaki erőket, tisztviselőket, iparosokat, alvállalkozókat, munkavezetőket, munkásokat stb. tartozik alkalmazni; a munkálatához szükséges anyagokat pedig teljesen a magyar szent korona országai termelése és ipara révén tartozik beszerezni.

Ezen kötelezettség teljesítésére nézve minden tekintetben a közszállítási szabályrendelet ide vonatkozó határozmányai irányadók.

11. Azon pályázók, kik eddig Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságával üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességeiket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

12. A munkálat odaitélése felett döntő hatóságok részére fentartatik azon jog, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhassanak.

Zombor, 1909. évi augusztus hó 31-én.

VOJNITS ISTVÁN,

alispán.

2017. szám. 1909.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. törvényszék 1907. évi 13815. számú végzése következtében dr. Löbl Nándor magyarkanizsai ügyvéd által képviselt Martonosi tak. és hitelszövetkezet javára 1500 korona s járuléka erejéig 1908. évi június hó 12-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 992 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: ruhanemű és butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járás-bíróság 1909. évi V. 1427/2. sz. végzése folytán 1500 korona tőkekövetelés, ennek 1907. évi szeptember 20. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 156 kor 80 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Zomborban adósok lakásán leendő eszközzésére 1909. évi szeptember hó 14. napjának délelőtti 9¹/₂ órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

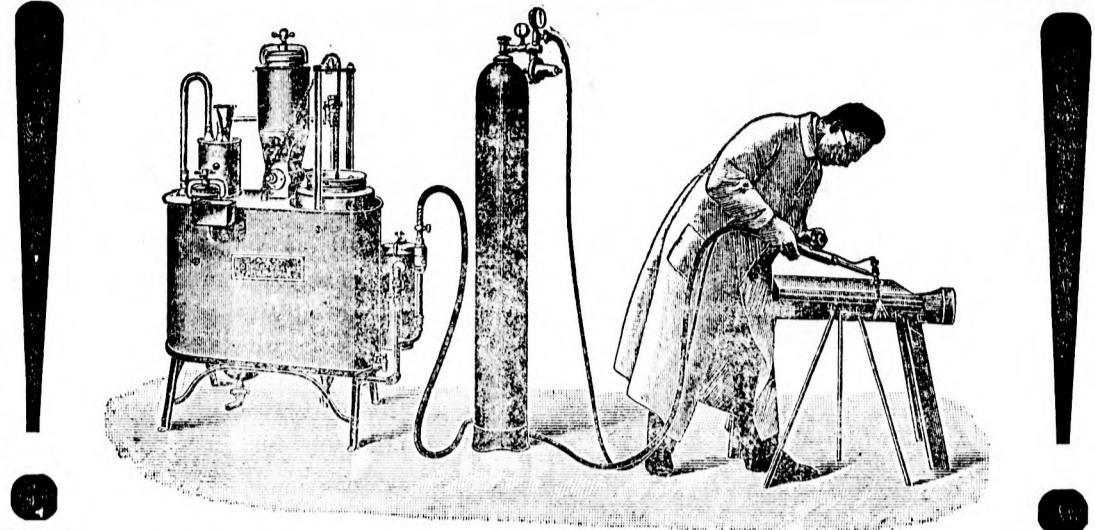
Zomborban, 1909. évi augusztus hó 28-án.

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.

Ház eladás.

Zomborban, az Eötvös-köruton levő 5. és 7. számú házaimat szabad kézből eladom. Bővebb felvilágosítás nyerhető Zomborban **Arszenovits István** (Széchenyi-körut 38. sz.) vagy a tulajdonosnál: **Sztojsits János** kereskedőnél **Pancsován.**

6-4

Czeisel József gépműhelye Zombor.**Az ipar legújabb vívmánya. Autogén forrasztás.**

Elvállal mindennemű szürke- és acélöntvényt, vas-, acél-, bádoglemez-, réz-, bronz- és aluminium forrasztásokat, bármily géprész, tüszekrény és tengely hoggesztéseket helyben és vidéken is. — Továbbá elvállal mindennemű :::: gép- és lakatosmunkákat, fűrdő- és vízvezeték berendezést. ::::
Ártézi kutak, próbafurások és víztelepek létesítése.

A tisztelt érdeklődőknek kimerítő
o o ismertetéssel szolgál. o o

6-6

Tisztelettel

Czeisel József,

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.**RITKA ALKALOM OLCSÓ ÉS JÓ BUTOR BEVÁSÁRLÁSÁRA!!****A ZOMBORI IPAROSOK****ÁRUCSARNOKÁNAK**

butorkészlete a tagoknak egy alkalmi beszerzése következtében oly nagy mértékben gyarapodott, hogy **választék, jó minőség és versenyképes olcsó ár** tekintetében minden igényt ki tud elégíteni. Aki tehát jól és olcsón óhajt butort vásárolni, a saját érdekét szolgálja, ha a **környék eme legnagyobb áruházát** mielőbb megtekinti.

**Ugyanott elsőrangú
!! kárpitosműhely. !!**

10-5

•• Eladások havi részletekre is! ••